

Väinö Remeksen muistolle

Muistotilaisuus 11.7.2026

Tenho Tikkanen

Hyvät Väinö-enon omaiset, rakkaat sukulaiset, hyvät ystävät.

Ikävöin kovasti Väinö-enoa. Eläkevuosina hänestä tuli minulle poikkeuksellisen läheinen. Iloitsen siitä, että sain viettää hänen kanssaan paljon aikaa ja oppia tuntemaan hänet aivan uudella tavalla.

Meille sisartensa lapsille Väinö oli aina rehti, lämmin ja poikkeuksellisen huumorintajuinen ihminen. Minulle hän oli enemmän kuin eno – hän oli ystävä ja matkakumppani. Hänen seurassaan oli aina helppo olla. Hänen kanssaan saattoi tehdä työtä, muistella menneitä tai lähteä tutkimaan sukumme historiaa. Jokainen yhteinen hetki tuntui merkitykselliseltä.

Kun hänen 80-vuotispäivänsä lähestyivät, halusin koota hänen elämänsä vaiheita kirjaksi. Niin syntyi teos *Väinö Remes – 80 vuotta – Mennyttyä aikaa etsimässä*. Sen tekeminen oli meille yhteinen matka. Etsimme suvun vanhoja asuinpaikkoja, tapasimme ihmisiä, kokosimme muistoja ja kuljimme niillä poluilla, joilla aikaisemmat sukupolvet olivat eläneet.

Samalla opin ymmärtämään entistä paremmin sitä sukupolvea, johon Väinö kuului. Se oli sukupolvi, joka tunsi niukuuden, raskaan työn ja sodan seuraukset. Silti siitä kasvoi ihmisiä, jotka kantoivat vastuunsa, rakensivat kotinsa ja kasvattivat lapsensa rehellisyyteen ja työn kunnioittamiseen.

Väinössä näkyi vahvasti hänen vanhempiansa kasvatusta. Hyvät tavat, toisen ihmisen kunnioittaminen, rehellisyys ja ahkeruus eivät olleet hänelle juhlapuheita vaan arkista elämäntapaa. Hän eli niin kuin oli oppinut.

Eläkkeelle jäätyäni vuonna 2003 yhteydenpitomme tiivistyi entisestään. Teimme yhdessä säännöllisesti retkiä sukumme edesmenneiden haudoille. Veimme kukkia, sytytimme kynttilät ja muistimme niitä, joiden työn varaan meidänkin elämämme on rakentunut. Näillä matkoilla opin tuntemaan Väinö-enon ehkä paremmin kuin koskaan aikaisemmin. Hän kantoi sydämessään syvää kunnioitusta vanhempiaan, isovanhempiaan ja koko sukuaan kohtaan.

Suku oli hänelle paljon enemmän kuin joukko sukulaisia. Se oli yhteisö, johon kuuluttiin ja josta pidettiin huolta. Hänen ”kalenteristaan” löytyi aina aikaa sukulaisille. Hän oli ensimmäisten joukossa auttamassa, milloin talkoissa, milloin juhlan valmisteluissa tai muuten vain silloin, kun apua tarvittiin.

Oman kotini, Lassilan, työt tulivat hänelle tutuiksi. Hän oli mukana purkamassa vanhaa saunaa, rakentamassa uutta savusaunaa ja siivoamassa pihaa. Kun uusi sauna valmistui, oli ilo istua savusaunan lauteilla ja muistella yhdessä Uudispihan vanhan savusaunan löylyjä ja lapsuuden kesiä.

Muistot veivät usein vielä kauemmaksi menneisyyteen. Keskustelimme veljessarjan siis enojeni yhteisistä tapaamisista Lassilassa. He olivat metsätöissä, puhuimme kylän nuorista ja leikkimielisistä lumisodista, joissa lunta kannettiin lopulta tuvankin lattialta pois. Niitä muistellessa hänen silmiinsä syttyi aina pilke. Tuttu hymy.

Läheinen suhde vanhempiinsa säilyi koko elämän ajan. Erityisen lämpimästi hän puhui äidistään. Kun keskustelimme lapsuuden ajoista, mieleeni jäi hänen kertomuksensa Uudispihan aamuisin keitetystä porkkanavellistä. Hänen mielestään parempaa ruokaa ei ollut maailmassa. Minäkin sain nauttia siitä.

Vähitellen elämä kuljetti hänet rakentamaan omaa kotia ja omaa perhettä. Työ tuli tärkeäksi osaksi elämää. Muistan yhä juhannuksen, jolloin junttasimme yhdessä uuden kodin perustuksia Tiilitehtaan tontilla. Työ oli raskasta, mutta sen keskellä riitti naurua ja huumoria. Sellainen Väinö oli. Työ tehtiin tunnollisesti, mutta elämästä osattiin myös iloita – keskellä yötä juhannusaattona.

Yrittäjäjys merkitsi hänelle paljon. Hän oli ylpeä siitä, että sai rakentaa oman yrityksensä, mutta ehkä vielä enemmän hän iloitsi siitä, että kaikki lapset menestyivät ja pojat jatkoivat hänen elämäntyötään.

Työssään hän oli poikkeuksellisen taitava. Metsäteillä, joille moni ei olisi uskaltanut ajaa edes tyhjällä autolla, Väinö kulki täydessä kuormassa varmoin ottein. Kilpailuhenkisyys näkyi myös siinä, että hän voitti puunkuormauksen Suomen mestaruuden. Mutta voitot eivät muuttaneet häntä. Ne olivat hänelle ilon aihe, eivät koskaan ylpeyden aihe.

Kilpailuvietti näkyi jo nuorena. Muistan hyvin meijeriauton kuljettajien jokapäiväiset kartunvetokilpailut Kiuruveden huoltoasemalla. Nuorin mies veti pisimmän korren. Kun voittoa ihmeteltiin, Väinö vain totesi hymyillen:

"Huomenna samaan aikaan on uusi yritys."

Se lause kuvaa hyvin hänen elämänasennettaan.

Hän oli huumorintajuinen, mutta samalla myös hyvin herkkä ihminen. Jos jokin asia kosketti syvästi, hän ei aina löytänyt sanoja, tuli hiljaisuus. Häneltä meni puhekyky.

Myös hänen suhteensa eläimiin puhutteli minua. Eläimiä ei saanut kohdella huonosti. Hän muisteli usein isänsä opetusta: hevonen ruokittiin aina ennen kuin isäntä itse istui pöytään. Siinä näkyi kunnioitus kaikkea elävää kohtaan.

Olen kiitollinen myös siitä, että Väinö auttoi minua sotiemme veteraanien tavoittamisessa. Hänen ansiostaan sain tavata monia ihmisiä, joiden muistot ovat nyt tallessa tuleville sukupolville. Erityisen koskettava oli autoilija veteraani Arvi Pehkosen tapaaminen. Siitä kerron isääni käsittelevässä teoksessa piakkoin. Väinö osallistui myös veteraaniyhdistyksemme talkootöihin monin eri tavoin veteraanijuhlan mottitalkootöihin ja näyttelytaulujen tekoa myöten.

Viimeisten viikkojen aikana olen saanut samaa myötätuntoista tukea hänen pojaltaan Untolta. Kiitos siitä. Kesäinen tapaamisemme Lieksassa jää lämpimänä muistona mieleeni. Siinä tunsin, että isäsi arvot elävät edelleen.

Viimeinen keskustelu Väinö-enon kanssa tapahtui 29. toukokuuta. Hänen puheensa oli jo katkonaista, mutta lapsuuden muistot olivat edelleen kirkkaita. Hän keskusteli ”painikaverinsa” Laina-sisarensa kanssa puhelimesta Lanttolasta ja Uudispihasta, yhteisistä leikeistä ja lapsuuden päivistä.

Laina lausui lopuksi heidän lapsuudestaan tutun runon:

"Kädet pese edellä,
saippualla ja vedellä,
aikaa itsellesi suo,
kun sä astut pöydän luo."

Sen jälkeen sisarukset hyvästelivät toisensa lämpimin sanoin. Ne sanat jäivät heidän välisikseen, ja niin on hyvä. Mutta tuo keskustelu jäi lähtemättömästi myös minun mieleeni. Erityisesti Laina-tädin lausuma pitkä runo mitä lyhyesti lainaan: ”Teen hartaana leipätaikinaa, Enää harvoin riihirukiita saa...”

Kun muistelen Väinö-enoa, mieleeni eivät nouse ensimmäiseksi hänen saavutuksensa eivätkä työnsä, vaan ihminen. Mies, joka ehti aina sukulaisten avuksi. Mies, joka iloitsi toisten onnistumisista. Mies, jonka kanssa oli helppo lähteä matkalle, tehdä työtä tai vain muistella menneitä.

Väinö jätti meille paljon enemmän kuin muistot. Hän jätti meille esimerkin siitä, kuinka läheisistä pidetään huolta, kuinka työ tehdään tunnollisesti ja kuinka ihmisiä kohdellaan ystävällisesti ja kunnioittavasti.

Uskon, että paras tapa kunnioittaa hänen muistoaan on jatkaa tätä samaa perinnettä: pitää yhteyttä toisiimme, vaalia sukumme historiaa ja muistaa, että läheisille kannattaa aina löytää aikaa.

Lämmin kiitos, Väinö-eno, kaikesta siitä hyvästä, mitä ehdit meille antaa.

Perheeni puolesta esitän syvän osanottomme omaisille.

Ja vielä yhden toiveen haluan lausua ääneen.

Älkää unohtako Lassilaa. Sen ovet ovat aina avoinna teille. Tervetuloa muistelemaan yhdessä Väinö-enoa, hänen elämänsä ja niitä yhteisiä hetkiä, jotka ovat nyt muuttuneet yhteiseksi perinnöksemme.

Kiitos.